

Pirmas skyrius
MORTIMERIS

Tupėdamas ant vėsių akmeninių rūsio grindų, Mortimeris laukė priešais ketvirtas pelių dureles. Rusvas pūkuotas katino kūnas užėmė tiek vietos, kiek tik galėjo, o letenos buvo išskėstos taip plačiai, tarsi jis ketintų sugauti arbūzą.

Mortimeris galvojo, kad knygoje apie kates rašoma netiesa. Ten jos dažniausiai vaizduojamos pasipūtusios, kartais net beširdės. Tarsi neturėtų jausmų.

Katės irgi turi širdį.

Jausmus, pataisė Mortimerio širdis.

Katinas turėjo daug jausmų, bet mažai žodžių.

Pelėms geriau sekėsi su žodžiais, nei Mortimeriui. Pelės buvo baisiai plepios.

*

Kaip ir kasdien, šeštą valandą vakaro, suskambo Martinvilio rotušės varpas. Kriebždesys už pelių durelių darėsi vis garsesnis. Dabar bet kurią akimirką pro jas galėjo išlįsti pelė.

– Obuoliai! – išgirdo katinas sakant tylų balseį. – Užuo-
džiu obuolius!

Kartu pasigirdo jaudulio kupinas murmesys.

Štai jos ateina, pagalvojo Mortimeris. Katinas buvo nutaisęs, jo manymu, malonią šypsena, kai purtydamasi purvą ir pjuvenas ir, kaip įprasta, plepėdama, pasirodė pirmoji pelė.

– Ar tai yra... katė?

Nosį kyštelėjo antroji pelė.

– Kokia tai baisi vieta, kad prie durų stovi beširdė katė?
Tikriausiai tai blogas sapnas!

Pro skylę pasirodė trečioji pelytė. Mortimeris žinojo, kad pelės retai keliauja pavieniui.

– Labas! – pasisveikino Mortimeris.

Katinas nervingai žvilgtelėjo į bulvių dėžę. Praėjusią savaitę į ją įsigudrino išokti pelė. Nė nekrustelėdamas Mortimeris laukė po laiptais jos kone tris valandas.

– Pelės, prašau, sekite paskui mane. – Mortimeris bandė kalbėti linksmai. – Štai kelias, vedantis laukan!

– Bet mes ką tik įėjom vidun! – suaimanavo viena pelė.

Ištiesęs letenas tarsi priekinio stiklo valytuvais Mortimeris nustūmė peles prie mažos angos (dar žinomos kaip trečiosios pelių durelės) kitame rūšio kampe. Katinas žinojo, kad pelės labai nemėgsta išeiti tuo pačiu keliu, kuriuo buvo atėjusios.

– Tas siaubingas katinas turi šešiapirštes letenas! Kaip baisu!

– Pala. Ar čia tik ne Šešiapirštis Niurzga?

Netoli seno bibliotekos knygų vežimėlio buvęs išėjimas vedė į lauką, tolyn nuo ponios Skogin obuolių ir pono Broko sūrio. Ir bulvių dėžės.

– Kaip suprantu, dabar mes vėl pateksim tiesiai į šaltį?

Tiesą sakant, išvydusi Mortimerį ir jo dideles letenas, pelių trijulė jau buvo susispietusi prie skylės ir bandė sprukti.

– Ne į šaltį, – pasakė Mortimeris. – Dabar juk vasara. Tačiau būkite atsargios, kitoje durelių pusėje yra kelias. Automobiliai. Bet viskas bus gerai!

– O, puiku, – tarė viena pelė. – Ačiū už nieką, Šešiapiršti Niurzga.

Ir dingo skylėje.

– Beje, niekas NĖRA gerai, – pridūrė paskutinioji pelė. – Aš LABAI alkana.

Tačiau žvelgdama į Mortimerio letenas (katinas iš tiesų turėjo po šešis pirštus ant kiekvienos letenos), pelė atbulomis įsispraudė į skylę.

– Atleiskit, – sumurmėjo Mortimeris. – Prašau, keliaukite sau sveikos. Apgailestauju!

– Katės niekada neapgailestauja, – atkirto pelė, išnykdamama naktyje. – Visi žino, kad katės neturi jausmų.

Mortimeris nieko neatsakė. Nebuvo prasmės, nes pelės jau buvo dingusios. Katinas priglaudė akį prie mažos skylutės, norėdamas pamatyti, ar jos saugiai perėjo kelią.

– Sudie, – sušnibždėjo jis. – Viso gero ir sėkmės.

Ponia Skogin neapsikentė pelių. Mortimeris jau žinojo, kad negali sutrukdyti joms patekti pro skylės (katinas buvo kruopščiai sunumeravęs pelių dureles nuo pirmųjų iki penktųjų). Grauzikai atklysdavo visus tuos metus, kiek jis gyveno name, ir katinas nelabai ko galėjo griebtis, kaip tik vėl švelniai išprašyti juos laukan. Mortimeris išmoko išgirsti jų skrebenimą ir krebždesius ir visada buvo pasiruošęs pasitikti jas prie durelių, kad nukreiptų į artimiausią išėjimą.

Mortimeris nesididžiavo savo iškalba, bet jo klausia buvo puiki.

Katinas pabandė sutvarkyti rūšį. Kaip įprasta, lakstydamos aplink, pelės atsitrenkdavo į daiktus. Šį vakarą nuo aukštos

klibančios lentynos nusirito trys obuoliai. Bet net turėdamas dvidešimt keturis pirštus Mortimeris negalėjo jų surinkti. Vis dėlto sugebėjo nuridenti juos prie laiptų, kur Ba juos tikrai iš karto pamatys. Katinas išrikiavo jai obuolius.

Galbūt jie nebus per daug sumušti. Arba ji galėtų pagaminti iš jų obuolienę. Vėl.

Kai rūsyje buvo tvarkinga ir tylu, katinas giliai įkvėpė, mėgaudamasis obuolinių keksiukų kvapu, sklendžiančiu laiptais žemyn iš virtuvės. Kaip dažnai sekmadieniais, Ba ir šįkart kepė. Pro vieną mažų aukštų rūsio langų Mortimeris matė, kaip gęsta dienos šviesa. Katinas atsiduso – jis jautėsi laimingas.

Tada Mortimerio žvilgsnis užkliuvo už seno bibliotekos knygų vežimėlio. Katino laimė išblėso ir kaltės jausmas užgulė jį kaip vienas Ba apkabinimų, kurie visada buvo šiek tiek per stiprūs.

Aš kaltas, milijonąjį kartą tarė Mortimerio širdis. Visa tai mano kaltė.

Ir katinas nusuko akis.